NARODOWE CENTRUM NAUKI

KR.0002.8.2026

Posiedzenie Rady NCN 9-10 września 2026 r.

Miejsce posiedzenia:
Narodowe Centrum Nauki
Kraków, ul. Twardowskiego 16

W dniach 9-10 września 2026 r. odbyło się kolejne posiedzenie Rady Narodowego Centrum Nauki (NCN). Pierwszego dnia odbyły się spotkania Komisji Odwoławczej oraz komisji zadaniowych Rady NCN: ds. współpracy międzynarodowej, ds. regulaminów i procedur oraz ds. oceny efektów działalności NCN. Obradowały również główne Komisje dziedzinowe: Nauk Humanistycznych, Społecznych i o Sztuce (HS), Nauk Ścisłych i Technicznych (ST) oraz Nauk o Życiu (NZ). Tego samego dnia odbyło się posiedzenie Kapituły Nagrody NCN, podczas którego wyłoniono laureatów Nagrody NCN 2026 w trzech obszarach: nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, nauk o życiu oraz nauk ścisłych i technicznych. Do udziału w procesie nominacji zaproszono 3964 naukowców, którzy zgłosili łącznie 102 kandydatów spośród wybitnych badaczy zatrudnionych w polskich instytucjach naukowych. Laureaci zostaną ogłoszeni podczas uroczystości wręczenia Nagrody NCN 2026, która odbędzie się 14 października br. na Zamku Królewskim na Wawelu. Posiedzenie plenarne Rady NCN odbyło się 10 września br. zgodnie z przyjętym porządkiem obrad.

Na początku obrad Dyrektor NCN przedstawił informację kwartalną dotyczącą zadań zrealizowanych przez Centrum oraz środków wydatkowanych na ten cel w II kwartale 2026 r., a także omówił bieżące kwestie związane z funkcjonowaniem instytucji.

Kluczowym punktem wrześniowego posiedzenia było omówienie uwag środowiska naukowego dotyczących zapowiadanych zmian w zasadach udziału w konkursach NCN. Po analizie nadesłanych opinii Rada, kierując się troską o najwyższą jakość procesu grantowego oraz potrzebą wspierania mobilności i konkurencyjności polskich naukowców na arenie międzynarodowej, przyjęła pakiet zmian w regulaminach konkursowych, zatwierdzony uchwałą nr 73/2026. Głównym celem nowych regulacji jest ograniczenie liczby wniosków składanych do NCN przez tych samych naukowców (przy niezmienionej zasadzie równych szans i niezmienionej liczbie finansowanych projektów) oraz zachęcenie doświadczonych badaczy do częstszego ubiegania się o granty Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych (ERC). Powiązanie możliwości ubiegania się o kolejne granty OPUS z aktywnością w konkursach ERC, które zacznie obowiązywać od 2028 r., ma pełnić funkcję motywującą i wspierać dążenie do doskonałości naukowej. Z kolei wprowadzenie od 2027 r. zasady jednego wniosku rocznie ma przyczynić się do usprawnienia procesu oceny oraz zapewnienia sprawnej obsługi stale rosnącej liczby aplikacji. Rada podkreśliła, że wszystkie proponowane rozwiązania są rezultatem analizy możliwości organizacyjnych NCN. Dzięki odroczonemu terminowi wejścia w życie zmian naukowcy zyskają czas na odpowiednie zaplanowanie swojej działalności badawczej. Jednocześnie NCN pozostaje otwarte na dalszy dialog ze środowiskiem, a ostateczny kształt regulacji obowiązujących od 2028 r. będzie zależał również od poziomu finansowania nauki w Polsce, w tym dotacji podmiotowej i celowej NCN.

W związku z planowanym na 15 września br. ogłoszeniem kolejnej edycji konkursów NCN Rada podjęła szereg decyzji dotyczących ich organizacji i finansowania. Uchwałą nr 78/2026 zaktualizowano warunki przeprowadzania konkursu OPUS, natomiast uchwałą nr 81/2026 warunki konkursu SONATA. Rada uchwałą nr 79/2026 określiła również zasady przeprowadzenia konkursu OPUS 32, rozszerzając możliwości realizacji projektów we współpracy międzynarodowej w ramach *Lead Agency Procedure*. Najważniejszą nowością w konkursie OPUS 32 jest możliwość składania bilateralnych wniosków polsko-hiszpańskich. W tym przypadku NCN będzie pełnić rolę agencji wiodącej i przeprowadzi ocenę merytoryczną projektów zgłoszonych do konkursu w ramach tej ścieżki. Rozwiązanie to uzupełnia współpracę z hiszpańską agencją AEI, która będzie pełnić rolę agencji wiodącej dla wniosków składanych w konkursie FLAMENCO. Bez zmian pozostają możliwości współpracy w ramach programu WEAVE. Polskie zespoły będą mogły aplikować o środki w konkursie OPUS 32 także we współpracy z partnerami z Austrii, Belgii (Flandrii), Czech, Luksemburga, Niemiec, Słowenii i Szwajcarii.

Rada uchwałą nr 80/2026 ustaliła budżet konkursu OPUS 32 na poziomie 600 mln zł, co oznacza wzrost o 50 mln zł względem poprzedniej edycji tego konkursu. Budżet konkursu SONATA 22 określono uchwałą nr 82/2026 na poziomie 200 mln zł, co również oznacza wzrost o 170 mln zł w porównaniu do poprzedniego naboru. W obu przypadkach zaznaczono, że są to kwoty planowane na etapie ogłoszenia konkursów i w zależności od wyników pierwszych etapów oceny oraz sytuacji budżetowej NCN możliwe będzie ich zwiększenie. Rada podjęła również decyzję dotyczącą finansowania konkursu WEAVE-UNISONO, którego nabór będzie prowadzony od 1 stycznia do 31 grudnia 2027 r. Uchwałą nr 77/2026 ustalono budżet konkursu na poziomie 40 mln zł, co powinno umożliwić finansowanie około 30 projektów. Wysokość środków określono na podstawie doświadczeń z poprzednich lat oraz aktualnych możliwości finansowych Centrum. W przypadku większej liczby rekomendacji ze strony agencji partnerskich, NCN rozważy zwiększenie dostępnej alokacji.

Rada NCN uchwałą nr 74/2026 i uchwałą nr 75/2026 przyjęła szereg aktualizacji dotyczących organizacji konkursów międzynarodowych prowadzonych w oparciu o procedurę agencji wiodącej (Lead Agency Procedure – LAP). Celem zmian jest doprecyzowanie przepisów oraz dalsze ujednolicenie zasad obowiązujących w konkursach międzynarodowych i krajowych. Uchwałą nr 76/2026 analogiczne rozwiązania rozszerzono na konkursy organizowane w ramach współpracy wielostronnej UNISONO. Zmiany dotyczą m.in. zasad związanych ze świadczeniami emerytalnymi oraz wypłatą stypendiów naukowych.

W związku z kontynuacją współpracy z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej (NAWA), Rada podjęła decyzje dotyczące finansowania komponentów badawczych w programach TOP 200 im. Weigla oraz Polskie Powroty. Uchwałą nr 83/2026 zatwierdzono warunki finansowania komponentów badawczych dla projektów realizowanych w ramach programu TOP 200 im. Weigla. Każdy projekt objęty programem będzie mógł otrzymać wsparcie w wysokości 400 tys. zł na pierwsze 18 miesięcy realizacji. Rada zdecydowała również o przystąpieniu do kolejnej edycji programu Polskie Powroty NAWA, skierowanego do polskich naukowców pracujących za granicą, którzy planują powrót do kraju. W odpowiedzi na rekomendacje ekspertów oraz zmieniające się realia finansowe zwiększono maksymalną wysokość finansowanego przez NCN komponentu badawczego z 200 tys. zł do 300 tys. zł

na pierwsze 18 miesięcy realizacji projektu. Uchwałą nr 84/2026 ustalono, że łączny wkład NCN w realizację programu w edycji 2026 wyniesie 4,5 mln zł. Z kolei uchwałą nr 85/2026 zaakceptowano aneks do porozumienia o współpracy pomiędzy NCN a NAWA określający szczegółowe zasady przeprowadzenia programu.

W związku z kontynuowaniem przez NCN aktywnej współpracy w ramach europejskich partnerstw strategicznych, umożliwiającej polskim naukowcom udział w prestiżowych konkursach międzynarodowych, Rada zatwierdziła zasady udziału NCN w dwóch konkursach organizowanych w ramach europejskich partnerstw strategicznych: OHAMR Call 2027 organizowanym przez Partnerstwo Europejskie One Health Antimicrobial Resistance oraz RCH Call 2027 organizowanym przez Partnerstwo Europejskie Resilient Cultural Heritage. Nabór do konkursu One Health AMR planowany jest na listopad br., a decyzją Rady, NCN przeznaczy na ten cel 1 mln euro. Konkurs umożliwi finansowanie zarówno badań podstawowych, jak i badań aplikacyjnych. Szczegółowe zasady konkursu określono w uchwale nr 86/2026. Rada zaktualizowała również decyzję dotyczącą konkursu RCH Call 2027, którego realizację przesunięto na 2027 r. Także w tym przypadku NCN przeznaczy 1 mln euro na finansowanie projektów badawczych, zarówno podstawowych, jak i aplikacyjnych. Warunki realizacji konkursu określono w uchwale nr 87/2026 oraz w uchwale nr 88/2026. Oba programy wpisują się w strategię wspierania interdyscyplinarnych projektów badawczych o wysokim potencjale międzynarodowym.

Rada NCN podjęła wstępną decyzję o kontynuowaniu współpracy NCN z Fundacją Fulbrighta w ramach programu Fulbright Senior, planowanego do przeprowadzenia w roku 2027. Współpraca ta, zapoczątkowana w 2023 roku, ma na celu wspieranie doświadczonych naukowców realizujących staże badawcze w Stanach Zjednoczonych. Szczegółowe zasady finansowania przez NCN komponentów badawczych dla stypendystów programu Fulbrighta zostaną określone przez Radę w najbliższych miesiącach.

W dalszej części obrad Rada przyjęła oceny raportów końcowych z realizacji grantów NCN przyjmując w tej sprawie uchwałę nr 91/2026. Przedstawiła również opinię dotyczącą projektu Rozporządzenia w sprawie oceny działalności naukowej jako aktu wykonawczego do projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Rada omówiła także wyniki konkursów na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin. Uchwałą nr 89/2026 wybrała dr Gabrielę Gorczycę i dr Annę Słupianek na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin w obszarze HS, dr. Krzysztofa Samoleja na stanowisko Koordynatora Dyscyplin w obszarze ST oraz dr Joannę Brzeszcz na stanowisko Koordynatorki Dyscyplin w obszarze NZ. Jednocześnie uchwałą nr 90/2026 Rada otworzyła kolejne konkursy na stanowiska Koordynatorów Dyscyplin.

Na zakończenie posiedzenia Rada przeprowadziła dyskusję dotyczącą oferty konkursowej NCN oraz harmonogramu konkursów planowanych do ogłoszenia w 2027 roku. Rozmowa koncentrowała się na możliwościach zwiększenia wydolności operacyjnej Centrum i zapewnieniu najwyższej jakości oceny merytorycznej wniosków, przy jednoczesnym dostosowaniu oferty konkursowej NCN do aktualnych potrzeb środowiska naukowego. Szczegółowe decyzje w tym zakresie zostaną podjęte w najbliższym czasie.

Prof. dr hab. Tomasz Dietl
Przewodniczący Rady
Narodowego Centrum Nauki
/– podpisano cyfrowo/